

Paweł Pawlaczyk

CZY POTRZEBNE SĄ REZERWATY WEWNĄTRZ INNYCH, WIELKOBSZAROWYCH FORM OCHRONY PRZYRODY?

Do we need nature reserves inside the other, large protected areas?

ABSTRAKT: Przedstawiono argumenty, że tworzenie rezerwatów przyrody jest zasadne także wewnątrz innych obszarów chronionych, np. parków krajobrazowych lub obszarów Natura 2000. Oczywiście jest tworzenie rezerwatów w takich miejscach, gdy realizują wyraźnie odrębny cel ochrony. Jednak, rezerwaty przyrody mogą przyczynić się także do skuteczniejszej ochrony większego obszaru, wewnątrz którego są położone. Odpowiednia sieć rezerwatów może być narzędziem wewnętrznego strefowania parku krajobrazowego, obszaru Natura 2000 czy potencjalnie rezerwatu biosfery i wyznaczenia w nich „stref rdzeniowych” o podwyższonym reżimie ochrony. W polskim systemie prawnym uznanie za rezerwat przyrody jest często jedynym sposobem, by móc wyłączyć odpowiedni teren z możliwości polowania, skanalizować lub ograniczyć dostęp ludzi, uregulować uprawianie turystyki i rekreacji, kontrolować powszechne korzystanie z wód, czy też w ogóle, by trwale wyłączyć teren z gospodarczego użytkowania – a takie środki ochrony są często niezbędne np. do skutecznej ochrony obszaru Natura 2000. Rezerwaty znacząco wpływają także na postrzeganie objętych nimi miejsc i ich utrwalenie w świadomości społecznej.

SŁOWA KLUCZOWE: rezerwat przyrody, strefowanie obszarów chronionych, Natura 2000, park krajobrazowy

ABSTRACT: The article presents arguments for establishing nature reserves inside the other types of protected areas, e.g. landscape parks and Natura 2000 sites. If a reserve has its distinct protection objective, its establishment in such places is indisputable. However, nature reserves may also contribute to increasing the effectiveness of protection of the larger area, inside of which they are located. An adequate network of reserves can be a tool for inner zoning of landscape parks, Natura 2000 sites or potentially a biosphere reserve, and for establishing “core areas” with a stricter protection regime. In the Polish legal system, establishing a nature reserve is often the sole instrument to exclude an area from hunting, canalise or limit human access, regulate tourism and recreation, control common water use or, generally, exclude the area from commercial use; the abovementioned conservation measures are often necessary e.g. for the effective protection of a Natura 2000 site. Moreover, nature reserves significantly affect the perception of protected areas and consolidate their presence in public awareness.

KEY WORDS: nature reserve, protected areas zoning, Natura 2000, landscape park